

Sylabus pro předmět

GIS I.

Název předmětu:	GIS I.
Anglický název:	GIS I.
Kód předmětu:	ZGX01E
Zajišťuje:	Katedra aplikované geoinformatiky a územního plánování (FŽP)
Fakulta:	Fakulta životního prostředí
Semestr:	ZS 2017/2018
Druh ukončení předmětu:	zkouška (5 kreditů)
Jazyk výuky:	čeština
Forma výuky:	prezenční
Garant předmětu:	Ing. Vítězslav Moudrý, Ph.D.

Metody výuky:

přednáška 2 hod. týdně

cvičení 2 hod. týdně

Anotace předmětu:

Předmět seznamuje posluchače se základy problematiky geografických informačních systémů (GIS). Důraz je kladen na možnosti využití GIS jako analytického nástroje. Představeny jsou teoretické základy (souřadnicové systémy, datové modely, vizualizace dat a tvorba map, relační databáze, prostorové analýzy). Kromě teoretických základů je předmět zaměřen na praktické ovládání ArcGIS 10.x, zejména na práci s vektorovými daty, jejich pořizování, ukládání, dále na samostatné zpracování prostorových analýz a jejich prezentaci. Schopnost samostatného tvůrčího užívání GIS software při řešení svěřeného úkolu, nezbytná pro další studium odborných předmětů, je rozvíjena v rámci semestrální práce.

Prerekvizity:

informatika

Další doporučené předměty:

GIS II., Sběr a zpracování prostorových dat, Globální navigační satelitní systémy, Modelování změn v krajině, GIS pro OP, Vývoj specializovaných aplikací v prostředí GIS

Cíl předmětu:

Cílem je seznámit posluchače s teoretickými základy GIS (souřadnicové systémy, datové modely, vizualizace dat a tvorba map, relační databáze, prostorové analýzy). Kromě teoretických základů je předmět zaměřen na praktické ovládání ArcGIS 10.x, zejména na práci s vektorovými daty, jejich pořizování, ukládání, dále na samostatné zpracování prostorových analýz a jejich prezentaci.

Znalosti:

Absolventi mají obecné znalosti z oboru geografických informačních systémů, vědí o jejich významu, možnostech aplikací pro typové úlohy, použití v různých oborech, znají strukturu a funkce GIS. Znají vektorový a rastrový datový model, možnosti pořizování i ukládání prostorových dat. Znají používané souřadnicové systémy na území ČR (i zásadní globální SS), způsoby kartografické vizualizace dat a pravidla tvorby mapových výstupů, a dále základy relačních databází. Znají základní analytické nástroje a funkce GIS (zejména pro práci s vektorovým datovým formátem) a je jim znám princip získávání informací z prostorových dat.

Dovednosti:

Absolvent aktivně ovládá práci s vektorovým datovým formátem GIS. Dokáže aplikovat znalosti vizualizačních nástrojů, zvládá tvorbu mapové kompozice. Dovede navrhnout strukturu prostorových dat pro méně rozsáhlou úlohu v environmentálním oboru, tato data samostatně vytvořit, ve vhodném datovém formátu uložit a spravovat. Využívá možností GIS pro analýzu a zobrazování prostorových údajů z hlediska jejich polohy, atributových vlastností i prostorových vztahů k okolí. Výsledky dovede využít jako podklad pro odbornou práci ve svém oboru.

Kompetence – komunikace:

Absolvent je schopen aktivní komunikace, na jejímž základě si prohlubuje a třídí získané znalosti a dovednosti. Aktivně spolupracuje v kolektivu, dokáže týmově a kreativně řešit zadané úlohy, navrhnout vlastní postupy a způsoby řešení. Je schopen komunikovat s odborníky v oblasti geoinformatiky i vysvětlit přínos své práce laikům. Umí prezentovat výsledky své práce a obhájit zvolené řešení.

Kompetence – úsudek:

Student umí syntetizovat, konfrontovat a kriticky posuzovat vstupy i výsledky analýz i předkládané informace: Je schopen posoudit vhodnost vstupních dat pro určitou prostorovou úlohu a v kontextu jejího řešení rámcově posoudit správnost a věcnou využitelnost výsledku. Je schopen posoudit kvalitu informací z oboru, předkládaných si vzájemně kolektivem studentů předmětu.

Kompetence – vzdělávání:

Absolvent dokáže zhodnotit směr potřeby prohlubování geoinformačních znalostí vzhledem k zaměření svého studijního oboru. Je schopen aktivně a samostatně vyhledávat informace, výukové materiály, průběžně sledovat progresivní vývoj v tomto rychle se rozvíjejícím odvětví. Je schopen si bez problémů osvojit práci s jiným GIS software, než byl použit k výuce.

Způsob a metody výuky:

Kombinace přednášek a cvičení dává studentům příležitost prakticky rozvíjet jejich znalosti z výuky. V rámci přednášek studenti získají teoretické znalosti geografických informačních systémů, cvičení jsou zaměřena prakticky a studenti se naučí pracovat s vybraným GIS softwarem (ArcGIS). Součástí předmětu je semestrální projekt, který studenti zpracovávají v týmech.

Zakončení předmětu:

Zápočet:

- Podmínkou pro udělení zápočtu je absolvování dvou praktických testů během semestru. Student musí získat minimálně 50% bodů z obou testů, které ověřují praktické znalosti získané na cvičeních.
- Udělení zápočtu je nezbytnou podmínkou pro zkoušku.

Zkouška:

- Student zpracuje a ústně obhájí semestrální projekt (samostatně nebo ve dvoučlenných týmech).
- Student absolvuje ústní zkoušku z teorie geografických informačních systémů
- Výsledná známka odráží kvalitu semestrálního projektu, jeho obhajoby a teoretické části zkoušky.

Literatura:

Doporučená:

- ArcGIS Help: online <http://desktop.arcgis.com/en/arcmap/>
Břehovský M., Jedlička K., (2000) Úvod do geografických informačních systémů. Západočeská universita, Plzeň. Přednáškové texty. Dostupné online: <http://gis.zcu.cz/studium/ugi/e-skripta/ugi.pdf>
Dobešová Z., (2004) Databázové systémy v GIS. Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-0891-0
Geletič, J. (2013). Úvod do ArcGIS 10. Olomouc: Palacký University.
Hrubý M., (2006) Geografické Informační Systémy (GIS), Studijní opora. Vysoké učení technické v Brně. Dostupné online: <http://perchta.fit.vutbr.cz/vyuka-gis/uploads/1/GIS-final2.pdf>
Kartografie e-learningový portál o tvorbě map: online <http://kartografie.fsv.cvut.cz/>

Moudrý V., Gdulová K., (2015) Cvičení GIS I. Návod ke cvičení pro ArcGIS 10.x. Nepubl.
 Rapant P., (2006) Geoinformatika a geoinformační technologie. VŠB TU Ostrava, 500 s., ISBN 80 248 1264 9.
 Tuček J., (1998) Geografické informační systémy Principy a praxe. Computer Press, Praha, 424 s., ISBN 807226091X.
 Voženílek V., Kaňok J., a kol. (2011) Metody tematické kartografie. Univerzita Palackého v Olomouci. 216 s., ISBN 978-80-244-2790-4

Rozpis kreditů:

Druh	Počet hodin studijní zátěže
	Prezenční studium
Projekt, semestrální práce	37 h, 1,5 kr.
Domácí příprava	20 h, 0,8 kr.
Zkouška, zápočet	20 h, 0,8 kr.
Přednášky	24 h, 1,0 kr.
Cvičení	24 h, 1,0 kr.
Celkem	125 h, 5.1 kr.

Rozpis výuky:

Přednáška

1. Co a k čemu je GIS. Úvod do problematiky, definice, vymezení, základní pojmy.
2. Souřadnicové systémy, určování polohy objektů v prostoru.
3. Datové modely v GIS. Reprezentace reálného světa v GIS.
4. Vizualizace dat v GIS.
5. Mapové kompozice.
6. Zadání semestrální práce
7. Sběr, získávání a zpracování prostorových dat. Metadata.
8. (Volně) Dostupné zdroje prostorových dat (Zabaged, data KN, ArcČR a další produkty).
9. Relační databázový model, atributy a atributové dotazování, SQL.
10. Prostorové analýzy ve vektorové reprezentaci (buffer, topologické překrývání).
11. Přesnost a chyby prostorových dat, měřítko.
12. Open source GIS, ArcGIS online

Cvičení

1. Základní seznámení s ArcGIS.
2. Datové modely, složky popisu geoprůvku
3. Klasifikace dat, symboly a popisky. Souřadnicové systémy a jejich transformace
4. Tvorba mapy (layout)
5. Test I
6. Georeference
7. Vektorizace
8. Databáze, atributy
9. Prostorové analýzy
10. Komplexní úloha, příprava na test
11. Test II
12. Konzultace semestrální práce